

Antero Vartia vihr ym.

Kirjallinen kysymys asunto-osakeyhtiöiden osakkaiden aurinkosähkön hyödyntämisen haasteista

Eduskunnan puhemiehelle

Asunto-osakeyhtiöt ovat yhä enemmän kiinnostuneita omasta energiantuotannosta. Tällä hetkellä taloyhtiöt ovat kuitenkin muihin asumismuotoihin nähden eriarvoisessa asemassa aurinkosähkön edistämistoimien suhteen ja lainsäädäntö asettaa haasteita etenemiselle arvonlisäveron laskentaperusteiden ja mittaroinnin vaatimusten vuoksi.

Asunto-osakeyhtiöitä on Suomessa lähes 90 000, ja asuinkerros- ja rivitaloissa asuu yli 2,6 miljoonaa suomalaista. Jos näistä rakennuksista kolmasosassa olisi keskimäärin 10 kW:n aurinkovoimala, tämän aurinkosähkökapasiteetin määrä olisi yhteensä 473 MW. Nykyisin Suomessa omakotitaloihin, maataloille, julkisiin rakennuksiin ja yritysten kiinteistöihin asennetun aurinkosähkökapasiteetin määrä on noin 70 MW, joten taloyhtiöiden energiantuotantopotentiaali on verrattain suuri. Aurinkosähkön hyödyntäminen alentaisi osakkaiden energiakustannuksia ja tuottaisi päästötöntä energiaa.

Taloyhtiön osakkaat eivät kuitenkaan voi nykyisin hyödyntää aurinkosähköä teknisesti järkeväällä, vaivattomalla ja taloudellisesti kannattavalla tavalla. Aurinkosähkö voi olla kannattavaa yrityksille, kunnille, maataloille ja omakotitaloasukkaille, sillä ne voivat säästää omaan käyttöön tuotetulla aurinkosähköllä ostosähkön hankintakuluja energian, sähköverojen ja energiaperusteisten (snt/kWh) siirtomaksujen osalta. Tämä toteutuu, kun aurinkosähkövoimala kytketään fyysisesti sähkömittariin kuluttajan puolelle. Näin kytkettynä aurinkosähkö vähentää rakennukseen jakeluverkosta virtaavaa sähkömittarin läpi kulkevaa ostosähköä. Aurinkosähkö kulkee sähkömittarin läpi jakeluverkkoon ja sähköpörssiin myytäväksi vain, jos rakennuksessa ei pystytä sitä itse käyttämään.

Taloyhtiöissä sähkön mittausjärjestelyt estävät osakkaille jaettavan sähkön osalta vastaavan mallin käyttöönoton. Taloyhtiöillä on oma kiinteistöverkko, mutta sen sisällä jokaisella asunnolla on jakeluverkkoyhtiön mittarit. Jos aurinkosähkövoimala kytketään kustannustehokkaasti taloyhtiön kiinteistömittariin, kohdellaan kiinteistöverkossa asukkaille kulkevaa aurinkosähköä nyky-lainsäädännössä sähköverojen ja siirtomaksujen osalta samoin kuin aurinkosähkö kulkisi jakeluverkkoyhtiön siirtoverkon kautta sähköpörssiin myytäväksi. Tämä estää järjestelyn taloudellisen kannattavuuden.

Finsolar-hankkeen mukaan järkevin tapa mahdollistaa pientuotanto taloyhtiön asukkaille on virtuaalimittarointi eli hyvityslaskentamalli. Hankkeen taloyhtiöpiloteissa aurinkosähköä hyödyn-

Kirjallinen kysymys KK 347/2018 vp

netään ensisijaisesti kiinteistön kulutukseen ja ylijäämä jaetaan asukkaille älykkäiden sähkömittareiden mittausdatan perusteella. Tämä järjestely on pilottien osalta sallittu poikkeusluvalla, mutta muutoksia lainsäädäntöön ei ole tehty siten, että malli voitaisiin ottaa käyttöön kaikissa taloyhtiöissä. Nykyisin aurinkosähkö on siis taloyhtiön osakkaille kannattavaa vain, jos sähkö menee yksinomaan taloyhtiön kiinteistösähköön, ei yksittäisten osakkaiden kulutukseen. Yhteinen isompi aurinkosähkövoimala olisi kuitenkin huomattavasti kustannustehokkaampi, koska suurempi järjestelmä on suhteellisesti paljon edullisempi kuin pieni voimala.

Hyvityslaskentamallissa aurinkosähköä jaetaan huoneistoille samassa suhteessa kuin siihen on investoitu. Malli ei edellytä muutoksia yhtiöjärjestykseen eikä kalliita ja ylimääräisiä mittari-, johdotus- tai invertteri-investointeja. Laskenta tehdään nykyisistä mittareista luettavissa olevan datan perusteella. Asukkaat voivat edelleen kilpailuttaa omat sähkösopimuksensa ja myös halutessaan irtisanoutua hyvityslaskentapalvelusta helposti.

Nykyinen lainsäädäntö ei tunnista taloyhtiön omaa kiinteistöverkkoa eikä mahdollista pientuotannon jakamista osakkaiden kesken kiinteistöverkon sisällä. FinSolar-hankkeen selvitysten mukaan mikään lakipykälä sähkömarkkina-asetuksissa ei suoranaisesti estä hyvityslaskentaa, vaan este on mallin sallivan lakipykälän puute.

Myöskin EU:n mittalaitedirektiivi asettaa haasteen hyvityslaskennalle ja muille uusille sähkösopimusmalleille. Direktiivin mukaan kuluttajan on voitava tarkistaa mittalaitteen näytöstä sähkölaskutuksen perusteena käytetyt kulutuslukemat, jotta kuluttaja voi tarkistaa sähkölaskunsa ja siirtomaksujensa oikeellisuuden. Mittareista sähköisiin tietokantoihin kerättyjen tuntikulutustietojen, joita kuluttajat voivat tarkastella IT-palveluista, tai muiden mittaustietojen tarkastusmenetelmien ei ole katsottu täyttävän vaatimusta. Nykyisellään on vaara, että Tukesin kanta estää taloyhtiön sisäisen hyvityslaskennan mittalaitedirektiivin perusteella. Samalla tosin pitäisi estää myös tuntisähkösopimukset ja teho- ja tehoperusteiset sähkön siirtomaksut, koska suuri osa nykyisten sähkömittareiden näytöistä Suomessa ei sisällä tuntikulutus- tai tehopiikkitietoja.

Lain tulisi mahdollistaa aurinkosähkön ja muun pientuotannon laskennallinen jakaminen kiinteistöverkon sisällä osakkaiden omaan käyttöön. Tämä voidaan toteuttaa nykyaikaisesti älykkäiden sähkömittareiden mittaustiedon ja IT-ohjelmiston algoritmin avulla.

Viranomaisten mukaan energiayhteisöt mahdollistavaa uutta lainsäädäntöä tarvitaan, jotta kaikki suomalaiset taloyhtiön asukkaat voisivat olla keskenään tasavertaisessa asemassa aurinkosähkön hyödyntämisessä. Edellä kuvatut ongelmat lainsäädännössä ja mittalaitedirektiivin soveltamisessa tulee korjata mahdollisimman pian.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko perusteluissa kuvattujen ongelmien korjaamiseksi suunnitteilla lainsäädäntöä tai Tukesin viranomaisohjeistusten muutoksia ministeriössä,

jos ei, niin miksi, ja

Kirjallinen kysymys KK 347/2018 vp

millä aikataululla muutokset toteutettaisiin?

Helsingissä 7.9.2018

Antero Vartia vihr
Harri Jaskari kok
Hanna Kosonen kesk